

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

των Λεκανών Απορροής Ποταμών
του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ
2. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 4 Α Φάσης)

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013

ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ, ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν.3199/2003 ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΔ 51/2007

ΣΥΜΠΡΑΞΗ:

- «ΥΔΡΟΕΞΥΓΙΑΝΤΙΚΗ Ε.Ε.» Λ.Σ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ & ΣΙΑ ΕΕ
- ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΤΕΜ
- ΤΕΜ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΕ
- ΗΡC-ΡΑΣΕCΟ, ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Μ/ΕΠΕ
- ΛΙΟΝΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
- ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑ του ΛΕΩΝΙΔΑ
- ΒΑΚΑΚΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ
- ΕΦΗ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ «ΧΩΡΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΕ»
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΤΖΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ
- ΑΝΑΓΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
- TERRA NOVA ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΕ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (GR01)

Α ΦΑΣΗ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 4: – ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ημερομηνία πρώτης Δημοσίευσης: 21/11/2011

ΦΕΚ Έγκρισης Σχεδίου Διαχείρισης: 1004 Β'/24.04.2013

**ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (GR01),**

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ, ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν.3199/2003 ΚΑΙ
ΤΟΥ ΠΔ 51/2007

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΦΑΣΗ 1

**ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 4: ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ
ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1-1
1.1	Γενικά.....	1-1
1.2	Αντικείμενο του Παραδοτέου 4	1-1
2	ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΟ ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΥΔ 01)	2-1
3	ΣΧΕΣΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	3-1
4	ΣΤΟΧΟΙ – ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	4-1
5	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	5-1
6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	6-1

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά

Το παρόν συντάσσεται στα πλαίσια εκπόνησης της μελέτης «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των λεκανών απορροής πόταμων των υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν.3199/2003 και του Π.Δ.51/2007».

Την ανωτέρω μελέτη έχει αναλάβει, με βάση τη σχετική σύμβαση, η παρακάτω ομάδα συμπραττόντων μελετητικών εταιρειών και μελετητών:

- «ΥΔΡΟΕΞΥΓΙΑΝΤΙΚΗ Ε.Ε.» Λ.Σ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ & ΣΙΑ ΕΕ
- ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΤΕΜ
- ΤΕΜ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΕ
- ΗΡC-ΡΑΣΕCΟ, ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Μ/ΕΠΕ
- ΛΙΟΝΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
- ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑ του ΛΕΩΝΙΔΑ
- ΒΑΚΑΚΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ
- ΕΦΗ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ «ΧΩΡΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΕ»
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΤΖΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ
- ΑΝΑΓΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
- ΤΕΡΡΑ ΝΟΝΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΕ

Το παρόν αποτελεί το 4^ο παραδοτέο της Ενδιάμεσης Φάσης 1 της μελέτης.

1.2 Αντικείμενο του Παραδοτέου 4

Στην έκθεση αυτή παρουσιάζεται και αξιολογείται η τιμολογιακή πολιτική που εφαρμόζεται σήμερα στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου, αναλύοντας τα τιμολόγια που εφαρμόζουν οι πάροχοι των υπηρεσιών νερού ύδρευσης, αποχέτευσης και άρδευσης.

Η γενική αίσθηση που σχηματίζεται από τις εκτιμήσεις για την ανάκτηση, όπως παρουσιάζονται στο παραδοτέο 3, είναι ότι:

- στην ύδρευση επιτυγχάνεται ανάκτηση χρηματοοικονομικού κόστους η οποία για το ΥΔ 01 στις ΔΕΥΑ είναι 73%, ενώ υπερβαίνει το 80% σε πολλές περιπτώσεις (με διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις ΛΑΠ και στους παρόχους), ενώ η συνολική ανάκτηση είναι οριακά μικρότερη. Αντίθετα στους Δήμους και η χρηματοοικονομική και η συνολική ανάκτηση υπολείπεται σημαντικά.
- στην άρδευση η χρηματοοικονομική ανάκτηση είναι μικρότερη (περίπου 50%) αλλά κινείται σε σχετικά υψηλά επίπεδα για τη συγκεκριμένη χρήση, με σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις ΛΑΠ που κυμαίνονται από 28% έως 57%. Ο συνυπολογισμός του κόστους φυσικού πόρου και του περιβαλλοντικού κόστους στο ΥΔ 01 περιορίζει οριακά τη συνολική ανάκτηση για την Οργανωμένη Άρδευση.

- Για τη σκιαγράφηση σε προκαταρκτικό επίπεδο των δυναμικών τιμολογιακών πολιτικών, αρχικά εξετάζεται αδρομερώς η συμπεριφορά της κατανάλωσης νερού σε σχέση με την τιμή, και ακολούθως η δυνατότητα των διαφόρων χρηστών να αντιμετωπίσουν χωρίς ουσιαστικές οικονομικές ή κοινωνικές επιπτώσεις τυχόν μεταβολές της τιμής του νερού, έτσι ώστε τα συμπεράσματα και οι εκτιμήσεις που θα προκύψουν να ληφθούν υπόψη για την εξειδίκευση των τιμολογιακών πολιτικών. Παράλληλα, διατυπώνονται οι επιθυμητοί στόχοι της τιμολογιακής πολιτικής για τους παρόχους. Τέλος, με βάση όλα τα παραπάνω, σκιαγραφούνται ενδεικτικά τα γενικά χαρακτηριστικά και οι κατευθύνσεις μιας τιμολογιακής πολιτικής που μπορεί να ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες του Υδατικού Διαμερίσματος 01.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται :

- Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι εφαρμοζόμενες τιμολογιακές πολιτικές στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου.
- Στο τρίτο κεφάλαιο δίδεται η σχέση μεταξύ τιμών και κατανάλωσης
- Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι στόχοι και οι κατευθύνσεις της τιμολογιακής πολιτικής
- Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται προκαταρκτική εκτίμηση των επιπτώσεων των αλλαγών της τιμολογιακής πολιτικής
- Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις για εναλλακτικές πολιτικές τιμολόγησης.

2 ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΟ ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΥΔ 01)

Νερό Ύδρευσης

Οι τιμολογιακές πολιτικές που εφαρμόζονται στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου διαφοροποιούνται σημαντικά ανάμεσα στις ΔΕΥΑ τόσο ως προς τον αριθμό των κλιμακίων όσο και ως προς τη χρέωση ανά κλιμάκιο, καθώς επίσης και ως προς το ύψος του παγίου και των τελών (π.χ. σύνδεσης κ.λπ.). Οι αποκλίσεις μάλιστα σε όλους τους δείκτες έχουν σημαντικές διαφορές.

Καταρχάς, επισημαίνεται ότι η μεγάλη πλειονότητα των ΔΕΥΑ χρησιμοποιεί κλιμακωτό τιμολόγιο και ο αριθμός των εφαρμοζόμενων κλιμακίων κυμαίνεται από 3 έως 6. Η διακύμανση της χρέωσης του χαμηλότερου κλιμακίου μεταξύ των ΔΕΥΑ κυμαίνεται μεταξύ της σχέσης 1:2, ενώ η διακύμανση της χρέωσης του υψηλότερου κλιμακίου κυμαίνεται μεταξύ της σχέσης 1:4. Το όριο πάνω από το οποίο εφαρμόζεται η χρέωση του υψηλότερου κλιμακίου δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά. Η ανά πάροχο σχέση μεταξύ των χαμηλών κλιμακίων έχει διαφορές από 50% έως 100% και αποκλιμακώνεται η αύξηση στα υψηλότερα κλιμάκια.

Τεκμαίρεται ότι η τιμολογιακή πολιτική που εφαρμόζεται στις ΔΕΥΑ του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου ενσωματώνει προτεραιότητες και διαφοροποιήσεις που οφείλονται σε τοπικά χαρακτηριστικά και ισορροπίες. Ενδεικτικό για παράδειγμα είναι ότι κάποιες ΔΕΥΑ χρεώνουν υψηλό πάγιο έτσι ώστε η επίπτωση του τέλους 80%, που επιβάλλεται επί της καθαρής αξίας του νερού, να είναι μικρότερη. Επίσης, υπάρχουν ενδείξεις ότι όταν καθιερώθηκε το τέλος 80%, σε κάποιες ΔΕΥΑ έγινε μείωση των τιμών έτσι ώστε να ελεγχθεί η αύξηση των χρεώσεων στους χρήστες. Τέλος, μία ΔΕΥΑ αντί του 80% έχει υιοθετήσει ειδικό τέλος 20%.

Τέλος, με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία τεκμηριώνεται σε προκαταρκτικό επίπεδο ότι οι ΔΕΥΑ μεγάλων ή και τουριστικών πόλεων υιοθετούν υψηλότερες χρεώσεις από ΔΕΥΑ μικρότερου μεγέθους του ηπειρωτικού και αγροτικού χώρου.

Στους Δήμους το μέσο έσοδο διαμορφώνεται σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα και στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου κυμαίνεται σύμφωνα με εκτιμήσεις από 0,2 έως 0,45 Ευρώ/μ³. Σύμφωνα με πρώτες ενδείξεις οι τιμολογιακές πολιτικές ενσωμάτωσης των Υπηρεσιών Ύδρευσης των Καποδιστριακών Δήμων στις ΔΕΥΑ των Καλλικρατικών, γίνονται σταδιακά και βασίζονται στην άμεση χρέωση του ειδικού τέλους 80% αλλά χωρίς αύξηση της τιμής που μέχρι σήμερα χρέωναν οι Καποδιστριακοί Δήμοι.

Νερό Άρδευσης

Οι διαφοροποιήσεις της τιμής χρέωσης του νερού άρδευσης μεταξύ των παρόχων είναι αρκετά μικρότερες και πιθανώς ερμηνεύεται από το γεγονός ότι ο προσδιορισμός των τελών από τους ΤΟΕΒ στοχεύει στην αντιστάθμιση των λειτουργικών τους εξόδων. Συνολικά, η μέση χρέωση του νερού ανά υπολογιζόμενο m³ ισούται περίπου με 0,06 Ευρώ. Ειδικότερα, η ελάχιστη χρέωση περιορίζεται σε 0,3 Ευρώ/m³ στη ΛΑΠ Πάμισου – Νέδοντος - Νέδα και η μέγιστη φτάνει σε 0,8 Ευρώ/m³ στη ΛΑΠ Αλφειού.

Τονίζεται ακόμα ότι διαπιστώνεται σημαντική απόκλιση μεταξύ των βεβαιωθέντων και των εισπραχθέντων εσόδων.

3 ΣΧΕΣΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

Νερό Ύδρευσης

Σε θεωρητικό επίπεδο διαπιστώνεται η αρνητική συσχέτιση τιμής και κατανάλωσης. Όμως, δεδομένης της μεγάλης διαφοροποίησης τιμολογιακών πολιτικών που εφαρμόζονται από τις ΔΕΥΑ του Υδατικού Διαμερίσματος, είναι δύσκολο να τεκμηριωθεί αυτή η αρνητική συσχέτιση.

Σημειώνεται πάντως ότι συγκρίνοντας στοιχεία μέσου εσόδου ύδρευσης ανά κυβικό μέτρο κατανάλωσης νερού μεταξύ ΔΕΥΑ και Δήμων που εμφανίζουν σημαντικές διαφορές στις χρεώσεις, και αφετέρου στοιχεία μέσης κατά κεφαλή ετήσιας κατανάλωσης νερού, δεν επιβεβαιώνεται, τουλάχιστον για αυτά τα επίπεδα τιμών, η αρνητική συσχέτιση μεταξύ τιμής και κατανάλωσης.

Νερό Άρδευσης

Σε προκαταρκτικό επίπεδο δεν παρατηρείται αρνητική συσχέτιση μεταξύ τιμής που πληρώνει ο καλλιεργητής και της ποσότητας νερού που καταναλώνεται ετησίως ανά στρέμμα για τους ΤΟΕΒ του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου, ενδεχομένως διότι η ελαστικότητα ζήτησης νερού σε πολύ χαμηλά επίπεδα τιμών είναι εξαιρετικά χαμηλή.

4 ΣΤΟΧΟΙ – ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η τιμολόγηση του νερού πρέπει αφηρητικά να στηρίζεται στην εκτίμηση του συνολικού κόστους παραγωγής ύδατος όπως προκύπτει από την κοστολόγηση. Βεβαίως οι πολιτικές τιμολόγησης που θα ασκηθούν προϋποθέτουν μια σύνθετη πολιτικο-οικονομική προσέγγιση με αναπτυξιακά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια, δεδομένου ότι οι υδάτινοι πόροι αποτελούν ένα αγαθό υψηλής σημασίας για την ποιότητα ζωής και την παραγωγική διαδικασία και έχει σημαντική περιβαλλοντική σημασία. Τα χαρακτηριστικά αυτά διαμόρφωσαν σταδιακά ισχυρά πρότυπα χρήσης με αποτέλεσμα ενδεχόμενες τροποποιήσεις στις τιμές που ισχύουν να μην είναι εύκολες καθώς προϋποθέτουν την αλλαγή των παραδοσιακά αποδεκτών προτύπων χρήσης.

Με βάση τη διεθνή εμπειρία, τρεις είναι οι βασικοί στόχοι της τιμολογιακής πολιτικής για τους υδάτινους πόρους:

- Η δημιουργία εσόδων (επάρκεια εσόδων για ανάκτηση κόστους, σταθερότητα εσόδων, διαχειριστική αποτελεσματικότητα)
- Η δίκαιη κατανομή του ιδιωτικού και του κοινωνικού κόστους
- Η παροχή κινήτρων (οικονομική αποτελεσματικότητα, εξοικονόμηση πόρων, διαφάνεια).

Το άρθρο 9 της Οδηγίας και οι σχετικές ερμηνείες που έχουν δοθεί στην πράξη οδηγούν στο συμπέρασμα ότι βασική επιδίωξη της τιμολογιακής πολιτικής είναι η αναβάθμιση των υδάτινων σωμάτων της ΕΕ μέσω της υιοθέτησης κατάλληλων κινήτρων, καθώς και η ανάκτηση του κόστους μέσω όμως μιας δίκαιης κατανομής του κόστους ανάμεσα στις διάφορες χρήσεις.

Η εξοικονόμηση νερού, το οποίο αποτελεί ένα σπάνιο και ευαίσθητο φυσικό πόρο, είναι συνάρτηση της ορθής διαχείρισής του. Για το νερό άρδευσης για παράδειγμα, ενδέχεται η εξοικονόμηση νερού να συμβεί με τη χρησιμοποίηση πιο αποτελεσματικών μεθόδων άρδευσης (π.χ. στάγδην) ή με την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών κ.λπ. Στην κατεύθυνση αυτή, αύξηση της τιμής του νερού θα μπορούσε ενδεχομένως να συμβάλει στην υιοθέτηση τεχνικών άρδευσης που εξοικονομούν νερό.

Η εξοικονόμηση νερού ύδρευσης προϋποθέτει αλλαγή συμπεριφορών και μείωση της κατανάλωσης. Η ενδεχόμενη αύξηση της τιμής θα επιφέρει μείωση της κατανάλωσης ανάλογα με τον δείκτη της ελαστικότητας του νερού ως προς την τιμή του. Μπορούν επίσης να εφαρμοσθούν συστήματα τιμολόγησης που υιοθετούν αντίστροφα κίνητρα για την εξοικονόμηση νερού και τιμωρούν την υπερκατανάλωση. Αν επιδίωξη της τιμολόγησης είναι η πλήρης ανάκτηση από κάθε χρήστη, τότε η τιμολόγηση του νερού επιβάλλεται να γίνεται με βάση το μέσο κόστος της ποσότητας νερού που καταναλώνει ο κάθε χρήστης. Όμως η διαφοροποιημένη τιμολόγηση με βάση αυξητικές κλίμακες σε συνάρτηση με την κατανάλωση, αντί της τιμολόγησης επί τη βάση ενιαίας τιμής, εισάγει διαστάσεις κοινωνικής ισότητας και αποδοχής, δεδομένου ότι συχνά οι καταναλωτές μεγάλων ποσοτήτων νερού ανήκουν σε υψηλά εισοδηματικά κλιμάκια.

5 ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Υδρευση για Οικιακή Χρήση

Καταρχάς ο κάθε πάροχος του νερού πρέπει να ελέγχεται ως προς την υποχρέωσή του να λειτουργεί αποδοτικά και αποτελεσματικά. Δεν μπορεί, για παράδειγμα, να μη λαμβάνει υπόψη του τις παραμέτρους διαμόρφωσης του κόστους παραγωγής των υπηρεσιών νερού. Αφετέρου πρέπει να ελέγχεται ως προς τις πολιτικές τιμολόγησης που ασκεί και το ύψος της επιβάρυνσης των χρηστών για την κάλυψη αυτού του κόστους.

Η πραγματική μέση χρέωση σήμερα είναι περί τα 0,6 Ευρώ/μ³ στο Υδατικό Διαμέρισμα. Το κόστος παροχής νερού στην περιοχή μελέτης απορροφά σύμφωνα με αδρομερείς εκτιμήσεις, περίπου το 0,8% του διαθέσιμου εισοδήματος, υπολείπεται δηλαδή ουσιαστικά από τα διεθνώς ισχύοντα, όπου η αντίστοιχη δαπάνη είναι σημαντικά υψηλότερη. Όπως προαναφέρθηκε, η τιμή του νερού ύδρευσης δεν προκύπτει ανταγωνιστικά από την αγορά, αλλά αποτελεί ζήτημα πολιτικής επιλογής με κριτήρια αναπτυξιακά και κοινωνικά. Σε κάθε περίπτωση, ο υπολογισμός της δεν συμπεριλαμβάνει το Κόστος Φυσικού Πόρου και το Περιβαλλοντικό Κόστος, ενίοτε δε κυρίως σε ότι αφορά τους Καποδιστριακούς Δήμους, ούτε το κόστος κεφαλαίου. Συμπερασματικά, τεκμαίρεται ότι υπάρχουν περιθώρια αύξησης της τιμής του νερού χωρίς ουσιαστική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των κατοίκων, δηλαδή χωρίς σημαντικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις.

Μεταποίηση

Η σημασία του νερού στη μεταποίηση είναι συνάρτηση της κλαδικής διάρθρωσης. Υπάρχουν κλάδοι όπως των τροφίμων και των ποτών, οι οποίοι έχουν πολύ ισχυρή παρουσία στην περιοχή, όπου η παραγωγή τους απαιτεί πολύ υψηλότερη κατανάλωση από άλλους κλάδους. Σε γενικούς όρους όμως το κόστος του νερού στο συνολικό κόστος παραγωγής στη μεταποίηση, κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Με την έννοια αυτή, η λελογισμένη αύξηση της τιμής του δεν θα επιδεινώσει τους όρους ανταγωνιστικότητας της μεταποιητικής παραγωγής.

Τουρισμός

Είναι προφανής η σημασία της επάρκειας και της ποιότητας του νερού για την τουριστική δραστηριότητα. Ο τουρισμός στην περιοχή του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου έχει σχετικά μεγάλη ανάπτυξη. Σε κάθε περίπτωση, η επιβάρυνση του κόστους του νερού στο συνολικό κόστος του τουριστικού προϊόντος είναι αμελητέα.

Άρδευση

Αντίθετα στην αγροτική παραγωγή η χρήση του νερού επηρεάζει ουσιαστικά το Κόστος Παραγωγής. Έτσι κάθε πρόταση τιμολόγησης πρέπει να εκτιμά κατά πόσο οι ουσιαστικές αυξήσεις στη τιμολόγηση του νερού στη γεωργία μπορούν να επιβαρύνουν την ανταγωνιστικότητα της αγροτικής παραγωγής.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι πολιτικές που θα προταθούν προφανώς διαφοροποιούνται ουσιωδώς ανάλογα με τη χρήση του νερού ως τελικό προϊόν ή ως παραγωγική εισροή. Σε κάθε περίπτωση πάντως, στόχος πρέπει να είναι η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση και προστασία των διαθέσιμων υδάτινων πόρων, δηλαδή η περιβαλλοντική αειφορία και η αποφυγή της σπατάλης.

Στην ύδρευση, ο στόχος πρέπει να είναι η πλήρης ανάκτηση του κόστους. Με δεδομένο ότι είναι εφικτή η ογκομετρική χρέωση, ως βασική κατεύθυνση προτείνεται η τιμολόγηση κατά αύξουσες κλίμακες και η υιοθέτηση διπλού συστήματος χρέωσης που περιλαμβάνει πάγια και τέλη, όπως εξάλλου και σήμερα διευρυμένα εφαρμόζεται. Διερευνητέο είναι αν για τον έλεγχο της υπερβολικής κατανάλωσης μπορούν να αυξηθούν οι τιμές για τα κλιμάκια μεγάλων καταναλώσεων, ενώ παράλληλα, να εισαχθούν και εξαιρέσεις για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.

Οι πολιτικές τιμολόγησης στις άλλες χρήσεις υδρευτικού νερού (π.χ. τουρισμός, βιομηχανία, ενέργεια κ.λπ.) πρέπει να βασίζονται στην αναλογική ή προοδευτική προσαρμογή των τιμών που ισχύουν σήμερα σε συνάρτηση με την ποσοστιαία αναπροσαρμογή της βασικής τιμής του νερού ύδρευσης που τελικά θα προκύψει.

Οι ΔΕΥΑ πρέπει να ανακτούν πλήρως το χρηματοοικονομικό κόστος για την παροχή του νερού και να χρεώνουν επιπλέον και το αντίστοιχο περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος φυσικού πόρου, σε συνάρτηση με την κατανάλωση του κάθε τελικού χρήστη.

Επισημαίνεται ότι με την καθιέρωση των Καλλικρατικών Δήμων, πρέπει ειδικότερα να διερευνηθούν οι όροι της σταδιακής προσαρμογής στα νέα δεδομένα της τιμολόγησης στους πρώην Καποδιστριακούς Δήμους.

Σημειώνεται πάντως ότι με βάση τις ενδεικτικές μακροεκτιμήσεις που έγιναν σε σχέση με τις δυνατότητες πληρωμής των χρηστών, προκύπτει ότι ένα μέσο νοικοκυριό δεν αντιμετωπίζει σήμερα πρόβλημα πληρωμής των σχετικών τιμολογίων.

Στην άρδευση η διαμόρφωση των προτάσεων τιμολόγησης πρέπει να λάβει υπόψη την αναπτυξιακή και κοινωνική σημασία του πρωτογενή τομέα. Τυχόν αυξήσεις της τιμής του αρδευτικού νερού δεν πρέπει να επιδιώκουν την πλήρη ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών παροχής αρδευτικού νερού, χωρίς την προσεκτική διερεύνηση των πραγματικών δυνατοτήτων πληρωμής, μέσω της ανάλυσης των κοστολογικών στοιχείων για τις βασικές καλλιέργειες και της έντασης της μεταβολής της ανταγωνιστικότητας μιας καλλιέργειας σε συνάρτηση με τις μεταβολές της τιμής του νερού.

Η μέθοδος τιμολόγησης του νερού άρδευσης θα μπορούσε να υιοθετήσει ένα μικτό σύστημα χρέωσης, όπου χρεώνεται ένα σταθερό πάγιο για την κάλυψη των σταθερών δαπανών και ένα μεταβλητό ποσό με βάση την ογκομετρική χρέωση, αν αυτό είναι εφικτό, για την κάλυψη των μεταβλητών δαπανών. Η σχέση μεταξύ των δύο μεγεθών πρέπει να μελετηθεί έτσι ώστε να λειτουργεί αποτρεπτικά στην σπατάλη αρδευτικού νερού. Εναλλακτικά, πρέπει να εφαρμοσθούν άλλες μέθοδοι χρέωσης που να έχουν σχέση με την έκταση που αρδεύεται και το είδος της καλλιέργειας του κάθε χρήστη.

Εντελώς ενδεικτικά εκτιμάται ότι υπάρχουν περιθώρια αύξησης της τιμής σε ένα λογικό εύρος χωρίς μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις στην παραγωγική διάρθρωση της γεωργίας στην περιοχή.

ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

www.ypeka.gr

Ειδική Γραμματεία Υδάτων,
Μ. Ιατρίδου 2 & Λεωφ. Κηφισίας 115 26 Αθήνα
Τηλ: 210 693 1265, 210 693 1253,
Φαξ: 210 699 4355, 210 699 4357
E-mail: info.egy@prv.ypeka.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

www.epperaa.gr

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης